

Van Tim Keller verschenen

In alle redelijkheid

Christelijk geloof voor welwillende sceptici

De vrijgevige God

Recht naar het hart van het christelijk geloof

Namaakgoden

*De lege beloften van geld, seks en macht
en de enige werkelijke hoop*

Ruim baan voor gerechtigheid

Rechtvaardig worden door Gods genade

Kruistocht

Het leven van koning Jezus

Bevrijd van je zelf

De weg naar echte christelijke blijdschap

Het huwelijk

Gods wijsheid over gevende liefde

Goed werk

De weg naar echte christelijke blijdschap

Centrum-Kerk

Het evangelie midden in je stad

Galaten

Om te lezen, te leren, te leiden

Aan Gods hand door pijn en lijden

Ontmoetingen met Jezus

Onverwachte antwoorden op grote levensvragen

Rechters

Om te lezen, te leren, te leiden

Tim Keller

RECHTERS

Om te lezen,
te leren,
te leiden

 Uitgeverij Van Wijnen - Franeker

© 2013 Timothy Keller

Oorspronkelijke uitgever The Good Book Company, Epsom Engeland

Oorspronkelijke titel *Judges for You*

© 2015 Nederlandse vertaling: Uitgeverij Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Franeker
www.uitgeverijvanwijnen.nl

De Bijbelteksten zijn met toestemming van het Nederlands Bijbelgenootschap overgenomen uit de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV).

Vertaling Zwany Kamerman

Omslagontwerp Garage/BNO

ISBN 978 90 5194 4969

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Woord vooraf door Carl Laferton	7
Inleiding op het boek Rechters	9
1. Halfhartig geloof – 1:1 – 2:5	15
2. Leven tussen de afgoden – 2:6 – 3:6	33
3. Otniël en Ehud: verwacht het onverwachte – 3:7-31	49
4. Debora en Barak: leider en redder – 4:1 – 5:31	64
5. Gideon: de zwakke, machtige strijder – 6:1-40	82
6. Gideon: overwinning in zwakheid – 7:1-25	98
7. Gideon en Abimelech heersen als koningen – 8:1 – 10:5	113
8. Jeftha: de verschoppeling – 10:6 – 12:7	132
9. Simson: een wonderlijke geboorte – 12:8 – 13:25	150
10. Simson: de vrouwenversierder – 14:1 – 15:20	165
11. Simson: de zwakke overwinnaar – 16:1-31	184
12. Mensen zonder hart – 17:1 – 18:31	203
13. Een volk zonder koning – 19:1 – 21:25	221
Woordenlijst	243
Bijlagen	247
Literatuurlijst	256

Woord vooraf

Deze Bijbelstudie neemt je mee naar het centrale thema van een Bijbelboek en past de inhoud ervan toe op jouw leven. *Rechters* – om te lezen, te leren, te leiden wil voor jou de Bijbel centraal stellen, Christus verhogen, relevant toepasbaar en gemakkelijk leesbaar zijn.

Je kunt dit boek op de volgende manieren gebruiken:

Om te lezen. Je kunt het gewoon van kافت tot kافت doorlezen als een boek dat bepaalde thema's, wijze lessen en lastige onderwerpen uit dit deel van de Schrift uitlegt en uitdiept.

Om te leren. Je kunt het boek ook doornemen in je dagelijkse stille tijd, of lezen naast een preken serie of serie Bijbelstudies in jouw kerk. Elk hoofdstuk bestaat uit twee onderdelen. Aan het einde van elk onderdeel staan vragen om over na te denken.

Om te leiden. Je kunt het gebruiken als naslagwerk als je onderwijs moet geven, of dat nou in een kring of kleine groep is of in de kerk als geheel. Je zult merken dat lastige verzen en begrippen in heldere taal worden uitgelegd. Ook kom je thema's en voorbeelden ter verduidelijking tegen, met suggesties erbij hoe je die het beste kunt gebruiken.

De boeken in deze serie vormen geen commentaarreeks. Ze gaan

er niet van uit dat je de Bijbel in de grondtaal kunt lezen of enorm veel Bijbelkennis hebt. Verwijzingen naar Bijbelteksten zijn vetgedrukt zodat je ze gemakkelijk terug kunt vinden. Woorden die in het alledaags taalgebruik buiten de kerk weinig of in een andere betekenis worden gebruikt, zijn ook vetgedrukt gedrukt als ze de eerste keer gebruikt worden. Achterin staat een woordenlijst waarin ze worden toegelicht.

Naast dit boek heeft Tim Keller ook een afzonderlijke studie-gids geschreven voor gespreks- en Bijbelkringen of persoonlijk gebruik. Deze is verschenen onder de titel *Rechters – gespreksgids*. Onze bede is dat je al lezend niet zozeer onder de indruk raakt van de inhoud van dit boek maar van de inhoud van het boek dat het bespreekt, en dat je niet vol lof bent over de schrijver van dit boek maar over Degene op wie hij je verwijst.

Carl Laferton, redacteur

Inleiding op Rechters

‘Wat ons beheerst is in werkelijkheid onze god ... Wie uit is op macht wordt beheerst door macht. Wie uit is op acceptatie wordt beheerst door de mensen die hij of zij tevreden wil stellen. Wij beheersen onszelf niet. Wij worden beheerst door de heer van ons leven.’ (Rebecca Manley Pippert, *Het zoutvat uit... de wereld in*)

Wij leven en werken te midden van een grote verscheidenheid aan goden – niet alleen de goden van andere religies, maar ook de goden van rijkdom, roem, plezier, ideologie en prestatie. Onze tijd kan getypeerd worden door de zin waarmee het boek Rechters kan worden samengevat: ‘Iedereen deed wat in zijn eigen ogen goed was’ (Rechters 21:25).

Ondanks de kloof van meer dan drieduizend jaar zijn er veel parallellen tussen onze situatie en de tijd van het boek Rechters. In dat boek lezen we over de geschiedenis van Gods volk, Israël, tussen de tijd van Mozes en Jozua en de tijd van de eerste koningen – rond 1200 voor Christus. Het was een tijd van geestelijk pluralisme. De samenleving in Kanaän – het land dat God aan zijn volk beloofd had en waar het volk nu woonde, vermengd met andere volken – was een mengelmoes van gelovige en heidense mensen. In die tijd stond Gods volk dagelijks voor de keus om God als hun Heer te zien, of de geest en de voorkeur van hun tijd te volgen. Het is vooral het verhaal over hoe zij hierin faalden

– over hoe zij zich constant afkeerden van God kennen, liefhebben en gehoorzamen, om te doen ‘wat goed was in hun eigen ogen’.

Zo kun je Rechters zien als een boek over ‘weezinwekkende mensen die dieptreurige dingen doen’ of als ‘slechte verhalen over gestoorde lieden’. In de loop van het verhaal schieten zelfs de ‘helden’, de rechters, steeds meer tekort en mislukken ze. Ze doen veel verschrikkelijke dingen en hun inspanningen hebben steeds minder een bevrijdend effect. Het is een triest verhaal – en het is allemaal echt gebeurd. Je vraagt je als lezer steeds weer af: wat doet dit boek in vredesnaam in de Bijbel?

Het antwoord is heel belangrijk – het is het evangelie! Het boek Rechters laat ons zien dat de Bijbel geen handboek is van ‘goede gewoonten’ of ‘deugden’. Het staat niet vol inspirerende verhalen. Waarom niet? Omdat het in de Bijbel (in tegenstelling tot de boeken waarop andere religies zijn gebaseerd) niet gaat over het volgen van morele voorbeelden. In de Bijbel gaat het over een God van genade en geduld, die continu in en door ons werkt, ondanks ons voortdurend verzet tegen zijn plannen. Uiteindelijk is er maar één held in dit boek, en hij is goddelijk. Lees dit deel van de Schrift als een historische vertelling over hoe God zich inzet om zijn volk onverdiend te redden dwars door de ellendige toestand waarin ze door hun zonde terecht komen. Dan gaat het verhaal in ons hoofd en hart leven, en is het direct toepasbaar in ons eigen leven en de situaties van vandaag.

Rechters is niet gemakkelijk te lezen, maar het is een onmisbaar boek voor onze tijd.

Wat zijn de belangrijkste thema’s – of eigenlijk waarheden over God – waarover de schrijver van Rechters ons iets wil leren om

INLEIDING

naar te gaan leven? Ik noem er zes, ter inleiding op dit boek. We zullen ze op allerlei plekken in dit boek weer tegenkomen.

1. *God biedt onophoudelijk genade aan mensen die dat niet verdienen, er niet naar op zoek zijn en er na hun redding ook niet dankbaar voor zijn.* Het boek Rechters gaat niet over een serie voorbeeldige personen. Er zijn wel een paar goede voorbeelden (bv. Otniël en Debora), maar zij komen aan het begin van het boek voor en domineren niet het hele verhaal. Rechters maakt duidelijk dat de enig ware redder de Heer is. Rechters gaat ten diepste over overvloedige genade voor de grootste zondaars. Gods genade zal overwinnen, dwars door de domste daden van mensen heen.

2. *God wil heer zijn over alle terreinen van ons leven, niet over maar een paar.* God wilde dat Israël het hele land Kanaän zou innemen. Maar in plaats daarvan zilverden ze slechts enkele gebieden en wonden ze eraan te leven te midden van de afgoden. Met andere woorden: ze verwierpen God niet helemaal, maar ze aanvaardden Hem ook niet helemaal. Rechters laat zien dat dit halfslachtige geloof en het compromis tot een onmogelijk, onevenwichtig mengsel leidt. God wil heel ons leven, niet maar een stukje.

3. *De spanning tussen genade en wet, tussen voorwaardelijk en onvoorwaardelijk.* We komen in Rechters een schijnbare tegenstelling tegen. Aan de ene kant vraagt God gehoorzaamheid omdat hij heilig is. Aan de andere kant belooft hij dat hij zich verplicht en trouw blijft aan zijn volk. Zullen zijn heiligheid en

Er is maar één held in dit boek, en hij is goddelijk.

zijn voorwaardelijke geboden (doe dit, dan zal ik dat doen) zwaarder wegen dan zijn beloften (Ik zal altijd met je zijn, wat je ook doet)? Of zullen zijn beloften de doorslag geven, meer dan zijn geboden? Of anders gezegd: zijn Gods beloften voorwaardelijk of onvoorwaardelijk? Rechters is van essentieel belang omdat duidelijk wordt dat geen enkel antwoord op die vraag afdoende is. Bijna alle lezers van het Oude Testament nemen of een 'vrijzinnig' standpunt in (zeker, God zal ons altijd zegenen als we spijt hebben) of hebben een 'conservatieve' visie (nee, God zal ons alleen maar zegenen als we gehoorzaam zijn). Na het lezen van Rechters blijven we met het punt zitten dat beide antwoorden waar zijn, maar geen van beide volledig waar is – en in dit boek wordt het probleem niet opgelost. Maar deze spanning zorgt wel voor vaart in het verhaal. Het evangelie van het Nieuwe Testament laat de mogelijkheid en waarheid van beide standpunten zien.

Rechters leert ons dat Gods beloften zowel voorwaardelijk als onvoorwaardelijk zijn.

4. *Ons leven hier op aarde moet voortdurend geestelijk vernieuwd worden, maar hoe moet dat?* Rechters maakt duidelijk dat geestelijk verval onvermijdelijk is en geestelijke vernieuwing voortdurend nodig is.

Steeds weer komen we een cyclus tegen van verval en herstel. Bij het herstel horen elementen als berouw, gebed, het wegdoen van afgoden, en gezalfde menselijke leiders. Herstel komt wanneer we onder de heerschappij van de goede meester/heer leven; wanneer we onder de

INLEIDING

heerschappij van de verkeerde meester/heerser staan, volgt slavernij. Rechters is het beste boek in het Oude Testament om herstel en vernieuwing te begrijpen. In het Nieuwe Testament is dat Handelingen. Maar waar de vernieuwing in Rechters in de loop van de tijd en per cyclus zwakker wordt, neemt in Handelingen de kracht en reikwijdte van de vernieuwing per cyclus toe.

5. *We hebben een echte Redder nodig. Alle menselijke redders wijzen vooruit naar die grote Redder, zowel in hun gebreken als in hun sterke punten.* Zoals we hierboven bij punt 1 al hebben aangegeven, maakt de toenemende omvang van het kwaad en de gebrokenheid in het verhaal duidelijk dat we een echte Redder nodig hebben, meer dan goede voorbeelden. De afnemende kracht van de cycli van herstel en de afnemende kwaliteit van de rechters duidt op het falen van elke menselijke redder. De rechters zelf beginnen ons te wijzen op iemand die boven hen allen uitgaat. Van Otniël leren we dat God kan redden door allen; van Debora dat hij kan redden door velen; van Gideon dat hij kan verlossen door een paar; en van Simson dat hij kan redden door één. God zal redden door de Ene te zenden.

6. *God heeft de leiding, of je dat nu ziet of niet.* Dit thema klinkt in alles door, maar wordt het gemakkelijkst over het hoofd gezien. In Rechters krijg je vaak de indruk dat God afwezig is, maar schijn bedriegt! Wat hij wil, gebeurt. Door zwakke mensen en ondanks zwakke mensen. Zijn plannen worden nooit verijdeld, ook al lijkt het soms helemaal verkeerd te gaan. De molens van God mogen dan langzaam malen, maar ze malen buitengewoon fijn.

Ik kan in dit boek onmogelijk elk vers van Rechters uitputtend bespreken. Ik heb me gericht op verschillende verklaringen van enkele bijzondere, vreemde, lastige of controversiële gedeelten.

Een van de grootste problemen die de moderne lezer heeft met Rechters (en Jozua) in het bijzonder, en het Oude Testament in het algemeen, is Gods bevel aan Israël om de inwoners van Kanaän te 'verdrijven' uit hun land. Omdat dit een ontzettend moeilijk onderwerp is, dat ten grondslag ligt aan het hele boek Rechters, heb ik hierover wat gedachten opgenomen in een appendix achter in dit boek. Die vind je op blz. 251.

In de loop van het boek zal ik van tijd tot tijd wijzen op de structuur van het boek als geheel, en de structuur binnen de verhalen. Op blz. 247-249 vind je een overzicht van het boek, met daarin onder meer de namen van de rechters, de overeenkomsten en de verschillen. Op blz. 250 is een kaart afgedrukt waarop aangegeven is waar de belangrijkste gebeurtenissen in Rechters plaatsvinden.

Over het algemeen heb ik geprobeerd het verhaal voor zichzelf te laten spreken. De verhalen zijn altijd prikkelend en onvoorspelbaar, hoewel ze vaak deprimerend en soms verwarrend zijn. Ook heb ik geprobeerd aan te geven hoe in dit boek vooruitgezien wordt naar Jezus, de hoogste Rechter. Het boek Rechters wil ons leren hoe we een leven kunnen leiden waarin Jezus geëerd wordt en vreugde vindt, midden in onze pluralistische samenleving.